

AKPATRE UBIERIKPE YE EDIFAK NSIO KE EGYPT

Exodus 11:1-10; 12:1-51

QYQHỌ UKPEP-ŊKPỌ 5

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Onyūñ ada ikọt Esie ọwọrọ ke mbre, ye edimek mbio Esie ke mkpọ idara” (Psalm 105:43).

I Eritọñọ Ntọt Ke Abaña Akpatre Ubierikpe

- 1 Akpatre ubierikpe enyene kpukpru mbon Egypt, ke oro okurede, Pharaoh eyeyak Israel enyọñọ, Exodus 11:1; 3:19, 20
- 2 Enọ nditọ Israel uyo ete ebup nditọ Egypt ubak utip utom emi mmọ ekenamde ke mme isua ifin mmọ, Exodus 11:2, 3; 3:21, 22
- 3 Akpatre ubierikpe enyene ndida uwem kpukpru akpan ke Egypt, owo ye ufene, Exodus 11:4-6, 8; 4:22, 23
- 4 Abasi enyene ndifak Israel nsio ke ubierikpe, Exodus 11:7; 8:22, 23
- 5 Nsọñ-esit Pharaoh ama anam enye okunyime akpatre mkpe-ubọk, Exodus 11:9, 10; 10:27-29

II Ntọt Emi Enọde Nditọ Israel Ke Abaña Editọñọ Nnim Usọrọ Nsaña-mbe

1. Sia edifak nsio ke Egypt ekedide mbiet edifak nnyin nsio ke ufin idiok-ŋkpọ, ema enim enye nte akpa ŋkpọ ke obufa isua, Exodus 12:1, 2; 2 Nwede Corinth 5:17; Nwede Mbon Rome 6:4
2. Ekenyene ndisio eyen-erọñ uwa emi nnim saña-saña ọtọñode ke usen-ọfiọñ duop tutu okosim duopena, Exodus 12:3-6; 1 Nwede Corinth 5:7; John 12:1, 12-15; Luke 22:7, 13-15; Isaiah 53:7; 1 Nwede Peter 1:19; Eriyarare 5:6
3. Iyip ekenyene ndidi ŋkpọ ufak mmọ, ye obuk nte ŋkpọ se edade ebọk ikpohidem mmọ, Exodus 12:7-13; Numbers 9:12; John 19:33; Mme Hebrew 9:22, 28

III Ekenim Usọrọ Nsaña-mbe Nte Nsinsi Nkpọ Eriti

1. Abasi ọdọhọ mmọ ete ke usọrọ emi enyene ndidi nsinsi ŋkpọ eriti me ikọ-ntiense, ke abaña ufak mmọ, Exodus 12:14; 13:8-10; Deuteronomy 16:1-8; 1 Nwede Corinth 11:23-30
2. Abasi ọnọ mmọ item ke abaña nte ekamade uyo eke leaven miduhe; leaven kpukpru ini edi mbiet idiok-ŋkpọ, Exodus 12:15-20; Matthew 16:6; Nwede Mbon Galatia 5:9
3. Enọ Israel akpatre ntọt, Exodus 12:21-28

IV Ọyọhọ Ufen Duop, Nte Akpatre Ubierikpe: Ewot Kpukpru Akpan Ke Egypt

4. Nte nditọ Israel edude ke idak iyip, ke ufọt okoneyo angel mkpa aka ekese Egypt, Exodus 12:29, 30; Mme Hebrew 11:28
5. Pharaoh ye nditọ Egypt enyik nditọ Israel ndinyọñ, Exodus 12:31-34
6. Ema “ebume” mme ŋkpọ nditọ Egypt, nte usuñ efen ndida mbiere ikpe mmọ, Exodus 12:35, 36; Psalm 105:36-38

V Ediwoṛọ Nkpọñ Egypt

- 1 Mme tọsin ke itie tọsin nditọ Israel ewọñọ ekpọñ Egypt ke utibe usuñ ye ido eke owo midifreke, Exodus 12:37-42; Psalm 78:51-43; Genesis 15:13-16; Nwede Mbon Galatia 3:17;
- 2 Enọ akpa ibet ebaña Usọrọ Nsaña-mbe, Exodus 12:43-61

SE EKPEPDE EBAÑA

Mme Ntọt Akpanikọ

Ibuot ukpep-ŋkpọ emi ekeme ndidi se edade eto ufañ-ñwede emi: “ndien nyekut iyip oro, nnyuñ mbe mbufo.” Itie-ñwede emi owut kiet ke otu akpatre ufen emi okodorode Egypt ye ọyọhọ edidianare ke ufọt mme okpono-ndem ye nditọ Abasi. Unyọñ nditọ Israel ke akpatre ekedi kiet ke otu ñwọrọ-nda mbuk nditọ Israel, onyūñ edi ntọñọ idut mmọ. Mmọ ema enyene unen nditiene Abasi ke usuñ eke Enye okonimde ọnọ mmọ. Edi mmem-mmem ndida ñkut nte edide mbiet ediwoṛọ nnyin ñkpọñ idiok-ŋkpọ, ndien nte nnyin ikpepde enye, iyebọ uyuhọ ito mme ikpọ ñkpọ emi asañade ukem-ukem nte ukpep-ŋkpọ Utebe-ikpe ke Mbuotidem.

Abasi ama enyene ime eti-eti ye nditọ Egypt, ke ndiñwana ndida mmọ nsio ke ukpono-ndem nnyuñ nsin ke eti ido ukpono; edi ediwak mmọ ekemek nsu-nsu ukpono Abasi mmọ. Nnyin ifiokke adaña ibat owo emi ke akpatre eketienede Abasi Israel. Ndusuk mmọ ema enyene akwa uteñe Abasi, edi Nwede Abasi itinke inọ nnyin usuñ nte ekpri ibat emi ekekabarede esit ekpọñ idiok-ŋkpọ.

Ke akpa eritọñọ, ema etiñ enọ Pharaoh ete ke Israel ekedi akpan ọnọ Abasi; ndien edieke miyakke mmọ enyọñ, akpan ke Egypt eyekpa (Exodus 4:22, 23). Pharaoh ama esin ndikop, edi Abasi ikosopke ndinọ akpatre ubierikpe. Utu ke oro, Enye ama akama Pharaoh ke ime. Abasi ama ọnọ nditọ Egypt ufen, usukkiet emi ekememde akan enye emi ekeñwọñode ndinọ nte akpatre ke ndinam mmọ efiok ete ke Enye edi andikpon-ñkan ke odudu, ndien ñko ke mme abasi mmọ edi ikpikpu ñkpọ inyuñ inyeneke odudu. Edi mmọ ikenyimeke ekpep mmọ ñkpọ.

Ubahare Ke Ufot Egypt Ye Israel

Usuñ nte Abasi ekekpemede Israel osio ke iyaresit ubierikpe ekedi utibe; koro mmọ ema eteñe, ebak, enyuñ ekop uyo Esie. Akpatre ufen emi akana nte abahare Israel osio ke Egypt. Ema ediomu usuñ eke Israel ekenyenede ndisin ifik man enyene ubọhọ ke ini angel afai ekedide, ndien edieke mmọ edikopde uyo Abasi, Enye eyekpeme mmọ. Ke mme usuñ efen, etie nte ubọk Abasi ama ofuk mmọ okposuk nte mmọ mikoyomke; edi ekeyom mmọ ewut idaha mbuotidem mmọ ke Abasi (Mme Hebrew 11:28).

Ŋkpọ-ntibe emi ke mbuk-eset nditọ Israel ama okpon tutu Abasi ọdọhọ mmọ etoño isua mmọ ke usen ọfiọñ oro. Ke akpa ifet, mmọ ema etiene mme edinam nditọ Egypt, ye obufa isua ọtọñode ke ọfiọñ ndaeyo ke ini idọk. Edi idahaemi Abasi oyom mmọ eyak ńkpọ emi akpanamde mmọ eti Egypt enyuñ edi ńwọrọ-nda idut enọ Enye. Abasi iyomke ikọt Esie enam ńkpọ nte nditọ ererimbot, etie nte mmọ, me nditiene spirit emi akarade mmọ. Enye ama ọfiok ete kiet ke otu mme ido, mme edinam Egypt, emi nditọ Israel ekpenimde, ekeme ndidianare mmọ ńkpọñ Enye ke ini iso.

Idiok-ńkpọ itimke inyene akwa ńtoño. Owo emi ọkpọñde Abasi inamke ntre ini kiet. Utu ke oro, ńkpri edinam mfiak-edem edu emi edade owo osim ubahare ke ufot Abasi ye owo. Edieke owo owukde enyin esie ese ererimbot, enye eyeyire ke ńkpri ńkpọ emi ekemede nditie nte ńkpọ emi ọfonde ke idemesie, edi eyeda itie emi Abasi ekenyenede ke uwem esie. ńkpọ ekededi emi adade itie Abasi ke esit nnyin, edi ukpono-ndem; ke ntre, ńkpọ emi nnyin imade mi ke idemesie edi ido ukpono-ndem. Ndem idighe se ekemede ndikut ke enyin kpukpru ini: enye ekeme ndidi se ekerede me se etiñde. Se ededi emi adade itie Abasi ke esit nnyin, me se nnyin imade, edi idiok-ńkpọ; ndien enye ndisuk ńka iso ndu ke esit nnyin eyenam nnyin ifiak edem ikpọñ Abasi. Ke ntak emi Abasi okoyom ikọt Esie ebọhọ ńkpọ emi akpanamde mmọ ekere ebaña Egypt.

Usọrọ Nsaña-mbe Ye Uwa

Akpa usen ke ọfiọñ Abib (emi ekperede ndidi ukem-ukem ye ọyọhọ ọfiọñ nnyin inañ) ekedi se edade nte akpa usen ke obufa isua mmọ. Ke ọyọhọ usen duop ke ọfiọñ oro, mmọ ekenyene ndida eyen ufene emi ọfonde ama ke otu ufene mmọ, emi mikebehe isua kiet. Ekenyene ndinim eyen-erọñ emi edianare ọkpọñ otu ufene, enyuñ ebọk enye isio tutu osim mbubreyo usen-ọfiọñ duopenañ emi ekenyenede ndiwot enye.

Mme Jew eketọñ usen mmọ ke ini eyo ọtọñode ndikut idighe ufot okoneyo, ndien akpa ubak usen mmọ ekedi ukem-ukem nte mbubreyo nnyin. Akpatre ubak usen mmọ ekedi ukem-ukem nte uwemeyo nnyin, ndien enyenuñ ekot enye mbubreyo. Ekewot eyen-erọñ ke ata usuhọre mbubreyo ọyọhọ usen duopenañ ndien usọrọ oro ekenyene ndidu ke ema ekefọ eyen-erọñ, onyuñ aka iso tutu osim mbubreyo ọyọhọ usen-ọfiọñ efut. Ndusuk nditọ ufok-ńwẹd ukpep-ńkpọ mbaña mme ini ńkpọ-ntibe ke ńwẹd Abasi enim ke akpanikọ ete ke akpatre Usọrọ Nsaña-mbe, ini emi ekekoñde Jesus, ekedi ke ukem usen ke urua emi ekediade usọrọ akpa Usọrọ Nsaña-mbe.

Eyen-Erọñ Abasi

Mbiet odu ke ufot eyen-erọñ uwa ye akamba Eyen-Erọñ Uwa emi edide Jesus Christ. (1 ńwẹd Corinth 5:7; John 1:29). Usọrọ Nsaña-mbe emi Jesus akanamde ọyọhọ ekedi ke edikem ini, idighe ke ini emi owo mikodorike enyin. Enye ama awat ubọñ-ubọñ oduk ke Obio Jerusalem, man osu ke mbiet eyen-erọñ emi ekesiode enim ke ọyọhọ usen duop ke ọfiọñ. Enye okodu ye mbet emi Enye akamade ke ediwak usen emi ọkọsuhode. Enye akakpa ke ukem-ukem ini emi ekisiwotde eyen-erọñ uwa, onyuñ osu ke utibe usuñ nte ewetde ke Akani Ediomu; idighe ke ntak unan emi owo ekenode Enye, koro mkpaidem mbon-ekọñ ke ndikut okpo Jesus okowut ete ke mkpa Jesus ekedi ke unana edikem ini.

Jesus ekedi Eyen-Erọñ emi akananade ndo ye se etiñde edian. Ọkpọ Esie baba kiet ikobuñoke, oro edi ntin-nnim ikọ efen emi okosude. Enye akakpa man nnyin ibọhọ, onyuñ edep ufak ọnọ kpukpru owo emi edikutde ete eda iyip oro eyet ke esit mmọ.

Jesus ama adia Usọrọ Nsaña-mbe ye mbet Esie mbemiso mkpa Esie. Emi akada itie ke usen emi Abasi okonimde nte nnen-nnen usen ndiwot nnyuñ ndia Usọrọ Nsaña-mbe. Nte nnyin ifiokde, ibet itemeke ata akpan ini ke usen emi ekpediade Usọrọ Nsaña-mbe; ndien ndusuk mme Jew ekeme ndikut ini ukpono emi mbak enim ke ọyọhọ usen efut emi edide Sabbath Eyen-Erọñ, ke ini enye ọduode ke kpukpru Sabbath. Ekenam emi, mbak edinim Usọrọ Nsaña-mbe okunyene ntuaaha ye edikpono Sabbath mmọ ke urua ke urua.

Nditiñ nte ke Christ ama abak adia Usọrọ Nsaña-mbe akan ndusuk mme Jew asaña ekekem ye se ewetde ke Eti-mbuk John (John 18:28). Ndidọhọ ete ke asaña ekekem ye Ibet edi se enimde ke akpanikọ ete ke Jesus kpukpru ini ama onim mme utom ibet ọyọhọ-ọyọhọ ndien ńko ke mbet ema edu ke ọyọhọ unyime inyuñ inyeneke eyighe ke ini emi ekemekde.

Ke Ini Angel Mkpa Ekedide

Ekenyene ndisio kpukpru leaven mfep ke kpukpru ufok nditọ Israel. Edinam emi ekedi se etienede suñ-suñ, emi okowut ete ke mmọ ekenyene ndiduñore ufok mmọ kiet-kiet mbemiso enọ udia. Leaven ke ini Akani Ediomu edi mbiet idiok-ńkpọ; ndien sia Usọrọ Nsaña-mbe edide mbiet utebe-ikpe ke mbuotidem, nnyin imekeme ndikut ọfọn, nte edisio leaven ekemde ye edinam oro, koro anam-idiok enyene ndibem iso ńwọñore ńkpọñ idiok nnyuñ ńkañ enye edieke enye oyomde ndinyene erinyaña (Isaiah 55:7).

Angel mkpa ama asañ ebe ke ison Egypt ke ufot okoneyo onyūn owot kpukpru akpan ke owo ye unam. Edi ke ini angel okokutde iyip ke ufok enye ebe okpon ufok oro onyūn anyañ mmọ emi eduñde do. Iyip eyen-erōn ke akpañkpañ ikenyeneke ufōn ino mmọ ibōhōke enam nte Abasi eketemedede. Itie-ubōhō nnyin odu ke idak Iyip, ke ini iyaresit Ata Okposon Abasi editienede anam-idiok. Enyene ndida enye ndori ke enyin usuñ, oro edi esit nnyin, mbemiso enye ofon.

Abasi ama ebem iso etiñ, ndien idahaemi Enye anam! Ubōn ofuri ufok ama akpa. Ema esibe nkoñ-kon idaha ye odudu idut oro efep, oro edi flawa mbon-ekon, mme adia-akpa mbon inyene ye idorenyin mbon ubuene, kpukpru ema ekpa ke ufot okoneyo. Pharaoh ama amia akpan Abasi ufen, ndien Abasi osio enye usiene ke iso. Edi ata akpanikō “Edi ata nkpō ndik ndiduō nsine ke ubok Abasi emi odude uwem” (Mme Hebrew 10:31).

Mbuk eset ye mme nkpō emi mme odok ison edokde esio enam akwa nkpō emi añwañ nnyin. Ke ufok emi ebonde nsio-nsio nkpō-eriti (Museum) edidem emi odude ke Berlin, ema ekut akwa nkoñ-kon mbiet Pharaoh emi ekebotde, emi ekekerede ete ke ama odu ke ini Israel ekeworode, ye eyen esie emi akadade itie ubon esie. Efiok ata ekpri nkpō ebañ eyen esie, ndien ekperedem eyen eka esie ekedi edidem emi akadade itie esie. Ema enyūn ekut mme nkpō emi ekewetde ebañ nkpō-ntibe ke idut oro ke ini ukara Pharaoh emi, nko enyūn etiñ ete ke akpa eyen esie ama akpa oto se ikotibede emi. Ekedi ido ndidem eset oro ndiwet nkpō mbañ erikan mmọ ikpon, nnyūn ntre ndiwet nte ekekande mmọ, ke ntre, se ekewetde ikawakke; edi se ikosuhode otim oson se ikō Abasi etiñde abañ.

Idut Amana Ke Okoneyo Kiet

Nditō Egypt ema ekut nkpō ke okoneyo oro emi akanam miduhe. Nkpō nte tosin ke itie tosin owo ita ye ufene mmọ ye mme andikpeme ema eton isan. Ediworō emi ama okpon onyūn anam efiok ete ke ediwak tosin ke itie tosin emi ekenyon eto ke utibe ubok Abasi. Unwam Abasi ikpon-ikpon ekekeme ndinam emi nnyūn nda enye nkosim eti utit, ke esiode oro efep, iduhe nkpō eke akpanwamde akwa otu owo oro ke akai-ikot, ebiet emi mme nkpō ndida ndu uwem miduhe.

Ibat mmọ ama okpon. Baba owo kiet ikoduhe ke ufok-ibok, inyūn iduhe enye emi ekemende ke ukpat-nkpō ufok-ibok, me owo emi akasade nte mbuñ ke edem. Unana ye ufik ekeme ndinam mmọ ekop mmem-idem, edi Abasi ama okok mmọ. Udōnō Egypt baba kiet ikemumke mmọ. Emi owut nnyin ete edieke Abasi okotde nnyin ndika ebiet ekededi, Enye eyenam nnyin idot ke isan oro. Ke isan uwem, odudu nnyin eyedi ukem-ukem ye usen nnyin.

Isan unyon nditō Israel ke Egypt ama ada isua 430 okosim akpatre isan emi okotonode ke ini Abasi akanamde ediomu ye Abraham. (Nwed Mbon Galatia 3:17). Tonō ke ini emi Abraham okodukde Canaan ye edinō ediomu, tutu okosim ini emi Jacob akakade Egypt oto nte eyen esie Joseph okokotde enye, ekedi isua 215. Jacob ye ubon esie ema odu ke Egypt nkpō nte isua 215 emi anamde etiñ ebañ isua 430 ke ukpep-nkpō nnyin.

Nditō Israel ema ekpon Egypt nte mme andikan ke ekon, enyene erikan oto odudu Jehovah Abasi mmọ. Mmọ ema enyon edi Egypt nte ekpri otu mme obok ufene, ndien ke ini mmọ ekedude do ema enam mmọ etie nte ifin emi enyenede mbom eti-eti; edi mmọ ekenyon ye inyene nditō Egypt, emi ekenode mmọ nte nkpō eyen utom ke ini mmọ ekebeñede. Ema eno mmọ enyon, idighe ke ini ema ekenam emem ye mmọ, edi nte mmọ ekebemde iso ebeñe, koro mmọ ema ekop uyo Abasi Enyon enyūn etie ebet ini edifak Esie.

MME MBUME

- 1 Siak mme ubierikpe duop me, mme ufen emi ekedonde etiene Egypt.
- 2 Nte Pharaoh ama ofiok ke ini akpa ufen eketienede mmọ, ete ke edika iso ntut uton ke uyo Abasi eyeda okosim ke oyohō ufen?
- 3 Mme anie ke ekese efep ke oyohō ufen duop?
- 4 Nam mbet usoro Nsañ-mbe añwañ.
- 5 Ekere ete ke nso idi akpan ibuot ukpep-nkpō emi?
- 6 Nso ukpeme ke eno nnyin oto ke idak Iyip Christ?
- 7 Ekenyene ndinim Usoro Nsañ-mbe ikafañ?
- 8 Nso ikedi ntak emi ekenimde Usoro Nsañ-mbe?
- 9 Nso ikedi mbiet Usoro Nsañ-mbe?
- 10 Nso ikedi mbiet leaven?